

Beskrivning av produktregistret

Innehåll

EU-reglering

Det finns ingen EU-lagstiftning som kräver att det ska finnas ett produktregister eller motsvarande kemikaliestatistik.

Statistiska storheter

Statistiska uppgifter ur produktregistret för kemiska ämnen med CAS-nummer redovisas i kvantitet (ton) och antal olika produkter som de ingår i. För beräkning av kvantitet används medelvärdet av halten. Kvantitet anges alltid som totalt omsatt mängd om inte annat anges.

Population och objekt

Populationen består av alla kemiska produkter som yrkesmässigt importerar, tillverkas i Sverige eller som det byts namn på. Det gäller alla produkter som kan inordnas under de varukoder enligt Kombinerad Nomenklatur, KN (se nedan) som finns angivna i SFS 2008:245. Populationen utgörs också av alla de företag som rapporterar denna import eller tillverkning. Produkter som årligen tillverkas eller importerar i mindre mängd än 100 kg av ett företag behöver inte anmälas, om inte KemI föreskriver annat. För övriga produkter gäller uppgiftsskyldighet. Det gör att bortfallet är relativt litet. Med kemiska produkter avses i produktregistret både kemiska ämnen och beredningar av kemiska ämnen.

Variabler

I produktregistret finns uppgifter om:

- kemiska produkters produkttyp/funktion
- till vilken bransch, enligt svensk näringslivsindelning (SNI), de säljs
- produkternas hälso- eller miljöklassificering
- produkternas varukod enligt KN

Här framgår om en produkt är konsumenttillgänglig och om den är importerad, tillverkad eller namnbytt. För varje år finns importerad och tillverkad kvantitet. De kemiska ämnen som produkten består av finns redovisade med CAS-nummer, namn och halt. Information finns från 1992.

Redovisningsgrupper

I den officiella statistiken och i den sökbara databasen redovisas variablerna enskilt samt grupperat för produkttyper, branscher och varukoder.

Nomenklatur

Varukod

Det system för generell klassificering av "produkter" och "varor" som finns i Sverige, är Combined Nomenclature (CN) – på svenska Kombinerad Nomenklatur (KN). Den definierar ca 10 000 olika varuslag där varje varuslag identifieras med ett åttasiffrigt nummer som motsvarar det statistiska numret, tullnumret eller varukoden, vars två första siffror anger kapitelnummer i tullförordningen. Denna nomenklatur används bland annat i all officiell statistik om handel och tillverkning. Den är också grundläggande för SNI klassificering av tillverkningsindustrin.

För att få en ungefärlig uppfattning om definitionerna kan man exempelvis studera någon statistisk publikation om Sveriges internationella handel. På Tullverkets hemsida, i deras varuhandböcker (VHB) och Tulltaxa med varubeskrivning (THF) finns definitioner av dessa varuslag publicerade .

TIN-typ

När en produkt anmäls till produktregistret har företaget angett om produkten Tillverkas, Importeras eller Namnbyts. Produkten får då en så kallad TIN-typ. När antalet produkter fördelas på TIN-typ och en produkt har mer än en TIN-typ, räknas den bara en gång med prioriteringen tillverkad, importerad eller namnändrad. Kvantiteten fördelas lika mellan T och I om en produkt har kodningen TI. Om produkten har koden IN räknas den som importerad. Vanligen anges kvantiteter som omsättning, dvs. summan av tillverkning, import och namnbyten.

Branscher/Användningsområde

Både benämningen Bransch och benämningen Användning finns i produktregistret för att beteckna till vem de kemiska produkterna överläts. Produkter som importeras för egen yrkesmässig användning redovisas med den egna branschen.

Branscher anges enligt SNI, Svensk Näringslivsindelning, vilken finns att tillgå på SCB:s hemsida. Den har modifierats för produktregisterbruk så att vissa branscher redovisas på mycket övergripande nivå medan andra är mycket detaljerade t.ex. kemisk industri.

Produkttyper/funktion

Den kemiska produktens funktion eller funktioner anges enligt en indelning av olika produkttyper som sammanställts av produktregistret. Före 2002 var indelningen nationell och innehöll cirka 220 olika produkttyper. Sedan 2002 är den harmoniserad med Danmark och Norge och innehåller drygt 500 olika produkttyper. Många produkttyper blev mer finindelade, några lades till och ett fåtal försvann vid övergången. Vid jämförelser av produkttyper över flera år bör man vara observant på eventuella namnändringar.

CAS-nummer

I anslutning till produktregistret har KemI en databas med namn på kemiska föreningar. Här ingår också synonymnamn och kemisk formel m.m. Databasen sorteras efter Chemical Abstract Service Registry System där drygt 20 miljoner olika kemiska föreningar tillordnats ett identitetsnummer, CAS-nummer.

Som ämne med eget CAS-nummer definieras också produkter (främst från växt- och mineralriket) som innehåller många närbesläktade ämnen, t.ex. rapsfettsyror och mineraloljor. I statistiken redovisas både CAS-nummer och det ämnesnamn som CAS-numret står för.

Tillförlitlighet

Tillförlitlighet totalt

Det kan förekomma felaktiga inrapporteringar från företagen för samtliga parametrar. Inlämnade uppgifter granskas fortlöpande och felaktigheter rättas. Även en aktiv registervård bedrivs.

Både importörer och tillverkare ska lämna uppgifter till produktregistret. Därför kan kvantiteten av samma ämne bli rapporterad flera gånger och det medför att mängden av enskilda ämnen blir dubbelräknade. Kvantitetsuppgifterna kan därför inte användas som ett mått på tillförd mängd ämne i samhället, utan är snarare ett mått på omsättningen av en kemikalie. Omsättningen består av kvantiteterna för import + tillverkning + rent namnbyte, enligt TIN-koden. Exporterade mängder återfinns under branschkode EXP.

Produkter med delvis likartade egenskaper kan ha många olika namn och beteckningar och grupperas därför efter typ. Det finns omkring cirka 500 koder för produkttyp. Företagen hittar inte alltid den produkttyp som mest korrekt betecknar deras produkt, utan ibland rapporteras produkten med en liknande funktion. Det gör att statistiken blir mer tillförlitlig när den är mer aggregerad.

Fel i hur produkter fördelar sig mellan branscher kan vara av två typer. För att undvika dubbelräkning har en fördelning av produktens kvantitet gjorts mellan angivna branscher. Alla branscher som anges får lika stor andel av kvantiteten såvida inte det finns en procentuell fördelning angiven. Det kan betyda att vissa branschers kemikalieinköp överskattas och andra underskattas.

Ibland säljs produkten till en grosshandlare. Grosshandlaren kan sedan sälja vidare till andra branscher och behöver inte anmäla till produktregistret så länge han inte namnbyter produkten. Detta medför att slutanvändarbranscherna inte registreras för sådana produkter. Kvantiteten för vissa branscher blir därför mindre än den i verkligheten är.

För enstaka produkter anges ibland mer än en produkttyp. Detta leder till en viss dubbelräkning vid summering av antalet produkter. För att undvika dubbelräkning av kvantiteter har en fördelning av produktens kvantitet gjorts mellan angivna funktioner. Alla funktioner som anges får lika stor andel av kvantiteten, vilket kan innebära en över- eller underskattning.

När uppgiftslämnarna fyllt i blanketten har de fått ange med ett ja eller nej om produkten är konsumenttillgänglig eller inte. Den redovisade mängden produkt avser den totala mängden och det görs ingen särskild redovisning om kvantiteten är konsumenttillgänglig. Det här medför att det blir för höga värden av den konsumenttillgängliga mängden i de flesta fall.

Då även sammansatta produkter sedan 2002 skall klassificeras om de är miljöfarliga har vissa produkter inte alltid markerats med ”-” i faroklass även om företaget bedömt att de inte är hälsofarliga utan endast rapporterats med faroklass N för miljöfarlig. Därför representerar gruppen produkter med beteckningen ”-” inte längre alla icke hälsofarliga produkter utan innehåller något färre antal produkter än det sanna antalet icke hälsofarliga produkter.

Halten av ett ämne redovisas ibland till registret med ett procentintervall. Detta innebär att kvantiteten av ämnet också blir ett intervall. I statistiken redovisas kvantiteten som ett medelvärde om inte annat anges. Intervall i haltangivelsen var vanlig i början på 90-talet för att sedan successivt förbättras. Under 2000-talet finns denna osäkerhet i mängduppgiften nästan enbart för ämnen i färg.

Osäkerhetskällor

Urval

Samtliga produkter och företag i produktregistret ingår i de uttag av data som görs, om inte annat anges som variabel.

Täckning

Uppgifterna i produktregistret regleras genom förordning (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer, §§ 3-6, bilaga till denna samt föreskrifter (KIFS 2008:2) om kemiska produkter och biotekniska organismer. Samtliga kemiska produkter som importeras, tillverkas eller namnbyts i mer än 100 kg ska vara anmälda till registret. Eftersom import och tillverkning av kemiska produkter innebär kemikalieavgifter måste uppgifter om mängder alltid inkomma och därför finns inget bortfall när det gäller kvantitetsuppgifter.

För uppgifter om produktens kemiska sammansättning varierar täckningsgraden beroende på vilken produktgrupp produkten tillhör men ligger för de kvantitativt stora produktgrupperna väl över 95 procent.

Bortfall

Det förekommer att företag struntar i att anmäla att de importerar eller tillverkar kemiska produkter. Det förekommer också att företag underlåter att anmäla alla sina produkter. Inte alla företag känner heller till att kemiska produkter skall anmälas eller vilka. Vid inspektioner av företag, både av KemI och av kommuner, samt vid jämförelse med uppgifter i andra källor upptäcks sådant bortfall. Någon systematisk genomgång av detta bortfall har inte gjorts sedan mitten av 90-talet.

Bearbetning

Produktregistret är ett offentligt register. Det används för att ge underlag till och besvara frågor från myndigheter, företag, utbildningsväsendet och media. För återkommande statistik finns fasta bearbetningsrapporter. I övrigt skräddarsys bearbetningen av data efter frågan.

Modellantaganden

Beror på frågan och bestäms i samarbete med frågaren.

Aktualitet

Framställningstid

Föregående års kvantiteter och nya produkter anmäls till produktregistret fram till 28 februari. Kvantitetsuppgifterna har inregistrerats vid halvårsskiftet. Sammansättningsuppgifterna tar längre tid att registrera, men en preliminär upplaga av föregående års data finns tillgänglig från 1 september. Den slutliga upplagan fastställs efter granskning i januari året därpå. Framställningstiden är cirka 1 år.

Frekvens

Uppgifter samlas in årligen.

Jämförbarhet

Jämförbarhet över tiden

Uppgifter ur produktregistret är i de allra flesta fall jämförbara från år till år. De olika indelningarna av produkter har bara genomgått ändringar i enstaka värden, utom för produkttyper som för ett antal sådana ändrades mer genomgripande 2002. Framför allt gäller det högre upplösning för färg och lim. För de flesta nya funktioner finns en eller flera jämförbara funktioner i det äldre systemet.

Jämförbarhet med annan statistik

Data ur produktregistret är jämförbara med SCB:s industri- och utrikeshandelsstatistik när det gäller importerad eller tillverkad mängd per varukod. Oftast redovisas kvantiteten ur produktregistret som omsättningen vilket inte är direkt jämförbart. Branschstatistik från t.ex. SCB kan sammanvändas med branschstatistik från produktregistret eftersom de bygger på samma näringslivsindelning. Däremot har det inte varit möjligt att direkt jämföra utsläppsstatistik med produktregistrets statistik över tillförseln av kemikalier eftersom kategoriseringen av branscher inte varit densamma.

Tillgänglighet

Tillgång till primärmaterial

Primärmaterialet förvaras med särskilt fysiskt skydd och med ett IT-system som är skilt från övriga system på Kemikalieinspektionen. Endast personal vid KemI har tillgång till primärmaterialet. Uttag av uppgifter och bearbetning kan bara göras av viss personal.

Utlämnade av uppgifter ur produktregistret prövas enligt sekretesslagen. Den innebär i detta fall att en uppgift inte får röjas om det kan antas att den kan orsaka skada för den som lämnat uppgiften om uppgiften blir känd. Vid enskilda uttag bedöms varje uppgift för sig och så mycket som möjligt utlämnas i en aggregerad form som anpassats till frågarens behov. I statistiken sker sekretessprövningen så att endast uppgifter vilka rapporterats av minst tre företag publiceras. Eftersom själva kopplingen mellan ett ämne och dess användning skulle kunna skada uppgiftslämnare har hela uppgiften utelämnats ur statistiken.

Gallring sker enl. statliga förvaltningsregler.

Upplysningstjänster

Frågor om skyldigheten att registrera kemiska produkter och hur man ska gå till väga, besvaras av personal vid produktregistret som också tar emot frågor om registrets innehåll. Registret nås på telefon 08-519 41 183 eller e-post kemi@kemi.se.